

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii 11. — Administrația: Str. Cîșnădiei 3.

Se prenumără și la poste și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Sibiu, 15 Iunie st. v.

Δ. Evenimentele pare-că ar fi dispuse pentru un *tempo* de dezvoltare mai accelerat. Mai cu seamă dela discursul de Tron înaintea delegațiilor austro-ungare încoace.

Dar' și dacă evenimentele încă nu sînt decât „dispușe” pentru a se succeda mai iute, umbrele lor, opiniunile diverse ale foilor de tot felul, de Duminecă încoace se îmbuldesc unele pe altele așa de tare, încât este lucru nevoios a le ține pe toate în evidență. Nu este mirare dar', dacă una sau altă opinie sau voce diaristică, pentru noi Români tot așa de importantă, ca și opiniunile sau vocile despre lucruri din politica înaltă, în astfel de împrejurări dispăre chiar și în cercurile mai restrînse din plan, ca să lase loc altora mai cu trecere și pentru publicul cel mare și pentru cel mic.

Între cele cu tendința de a dispăre din plan, se pare că ar fi și vocea despre pasivitatea Românilor, în modul cum a fost atinsă pe la capătul săptămânii trecute de un oficios maghiar din Cluj.

N'ar fi să dăm expectațiilor organului guvernului unguresc privitoare la pasivitatea Românilor nici un fel de importanță. Preste tot, modul cum luptă diarele maghiare nu este acela, din care ideile se se lămurească. Unde negațiunea și neadevărul sînt principiile pe care se razimă discuțiunea, nu mai poate fi vorba de a ajunge la vre-o înțelegere asupra lucrului despre care se discută.

Ear' dacă revenim totuși asupra cestiunii acesteia a cum, o facem fiindcă sîntem convinși, că și revenirea aceasta a noastră are să contribuie la ilustrarea ușurinței, cu care proced diariștii maghiari în toate cestiunile, fără de nici un fel de considerațiune.

Trăim într'un timp, încât nu scim diua și ciasul, în care se va face apel la patriotismul tuturor popoarelor din monarhia austro-ungară, pentru a da piept cu inamicul din afară. Și ce se-ți vadă ochii? Toceai foile care se laudă nefcetat cu *arēnda* exclusivă a patriotismului, toceai foile guvernului unguresc, vin și plesnesc milioane de cetățeni în fața cu calomniile cele mai invederate.

Oare într'aceasta se cuprinde patriotismul?

Căci calomniile sînt, când scriu foile maghiare, cum e și oficiosul din Cluj, că Românii umblă sau au umblat vre-

odată să dărăburească patria. Calomniile sînt, care ar trebui urmărite de procurorii statului în interesul integrității statului. Accentuăm, în interesul integrității statului, al cărei imperativ categoric trebuie să fie de a nu infesta pe nici un cetățean și a nu desgușta și înstrăina pe nimenea dela interesul patriotic ce trebuie să-l aibă fiecare cetățean.

Diarele maghiare și oficiosul din Cluj, cu suspectările și denunțările sale neftemeiate, toceai în direcțiunea aceasta primejdioasă împingea lucrurile, și pentru-ca să aibă succese mai sigure, se pune și se încearcă să demoralizeze și să învrăjbească.

Căci ce va să dăcă, când mereu ne cântă, că Românii n'au știut ce fac la 1848; că au fost înșelați la 1848 de Nemți, ca să li-se răsplătească cu absolutism; că au stat sub suprație săsească. Ce va să dăcă, când li-se impută, că umblă sau au umblat să dărăburească patria.

Nu vede ori-și-cine tendința de a demoraliza și totodată de a învrăjbi milioane de cetățeni ai statului în ajutorul evenimentelor celor mai serioase?

Este aceasta, întrebăm noi la rîndul nostru, modalitatea de a închiega, de a întări statele?

Nu vrem să ne demitem în măruntșuri, cum sînt suprația săsească, care dacă va fi existat vre-odată, tot proveniență maghiară este. Fiindcă a fost întemeiată pe conjurațiunea numită „*unio trium nationum*”, îndreptată, de sigur nu la inițiativa Sașilor, în contra Românilor.

Nu intrăm nici în măruntșul, că cine a inventat pasivitatea și cine se laudă, că prin ea a făcut posibilă în-genunchierea patriei la 1866 înaintea duor inimici pregătiți atunci a se întâlni la Viena, spre a da monarhiei „*den Stoss ins Herz*”, lovitură de moarte. Nu intrăm nici în măruntșul, că ce a putut îndemna pe Români la pasivitate, deoarece-ce știut este, că politiciii maghiari, cum au simțit o boare lăună politică pentru dinșii, au degradat o națiune de trei milioane de suflete la „clase de popor”. Vom aminti cu ocaziunea aceasta numai un lucru, că politiciii maghiari au fost și sînt și astăzi aceia, care 'și-au bătut joc de Românii care s'au jertfit pe sine sub cuvînt de o politică de activitate, nu numai pe tere-nul politic, ci și pe cel bisericesc. Pe Dr. Gál, pe Szerb și pe cav. de Puscaru i-au justițiat sau administrat afară din biserica română-grecă din

Budapesta, ridicată mai numai de comercianții români, după-cum se spune din bătrâni.

Sau gîndesc domnii diariști guvernamentali, că tractamentul, care s'a aplicat, nu aderenților politice active, că pe acestia politiciii maghiari demult îi învătaseră minte, ci celor mai adiecți guvernamentali dintre Români, este sau va fi vre-odată atrăgător?

Oficiosul clujan serie, că bine au făcut Românii că au acceptat pasivitatea, și ne vorbește de Axente, ca publicul și cetitorii să-și uite de Dr. Gál, de Szerb și de cav. de Puscaru. Uită însă două lucruri foarte remarcabile oficiosul maghiar. Uită că pasivitatea Românilor în sens adevărat e cu mult mai patriotică, decât a fost odinioară a domnilor Maghiari. Uită că nu pasivitatea a dat Maghiarilor favorurile, pe care atât de puțin le știu apleția.

Maghiarii, ni-se spune, când au făcut pasivitate, n'au vrut să-și acopere rușinea, cum însinuă organul oficios din Cluj Românilor. Se poate! Nu contra-țicem. Dar' de sigur au voit să împedec cursul lucrurilor în organismul statului. Românii însă cu pasivitatea lor nu pun statului pedeci, ci așteaptă timpuri mai bune. Ce fel de rușine acopere ei dară, decât doar' rușinea a celor, care inventând pasivitatea, nu au practicat-o în mod atât de nobil, cum o vedem practicându-se din partea Românilor. Resultatele ispitelor din partea corteșilor guvernamentali nu pot căde în spinarea Românilor, ci în spinarea autorilor ispitelor.

Diariștii Maghiarilor, fie chiar și guvernamentali, ar trebui să nu atingă coarda pasivității Românilor și nici a nimemul din statul unguresc, pentru-că combatînd pasivitatea sau batjocorindu-o, numai pe sine se combat, pe sine se batjocoresc. Modelul pasivității e imprumutat dela Maghiari. Autorii pasivității române, precum și ai pasivității altora, tot politiciii Maghiarilor sînt și rămân.

Preste tot cel puțin oficioșii guvernului ar trebui să fie mai cruțători cu cetățenii statului unguresc de naționalitate nemaghiară. Căci noi nu credem, că guvernul unguresc îi plătesce pentru-ca să învrăjbească popoarele, și încă toceai într'un timp atât de serios, cum vedem că este cel în care trăim.

Ne vine foarte greu, că într'un astfel de timp trebuie să facem astfel de reflexiuni. Însă dacă ni-se impun, credem că e mai bine să le facem

acum și în modul acesta mulcomitor, decât să le lăsăm înăbușite, ca să explodeze la timp nepotrivit din toate punctele de vedere.

Spus-am adevărul?

Această întrebare o am pus fraților nostri năsădeni atunci, când am terminat articolul nostru „*Vae victis*”. Am scris acel articol singur și numai după informațiunile scoase din corespondența dlui „Publiu”. Și ca judecatori nepreocupați, noi prevedeam cele-ce aveau să fie puse din nou la cale în fostul al II-lea regiment românesc de graniță dela Năsăud. Vechiul oportunism s'a inaugurat din nou în acest ținut, îmbrăcându-se în finul vîl al „prudenței circumspecte”.

Nu scim de astădată ce să dăcem. Sau ideile sînt învechite sau oamenii sînt molateci. Năsădenii, ca granițeri cu dreptul pe partea lor și cu averi frumoase și chivernisite cu multă cruțare, trebuiau nu numai să protesteze, ci din contră să fi demonstrat până acum comisariului, parlamentului și până sus la Tron, că fiind aceste averi propria lor proprietate, nici nu voese a renunța dela dînsle sub nici o formă și în nici un cas. Statutul, după-cum vedem, a fost o surprindere pentru dinșii. A fost o surprindere pentru granițerii români ca comunități granițeresci deosebite de cele politice. Nu a putut fi nici-decum ca o surprindere acest statut pentru comunitățile politice. Nici nu se poate considera statutul ca impus acestora. Impus se consideră acest statut numai administrațiunii fondurilor granițeresci, care consistă exclusiv din Români granițeri.

Prin urmare prin noul statut se ia administrațiunea din mîna Românilor granițeri și se dă comunităților politice. Reprezentanțele comunale consistă în majoritatea lor din Români granițeri. Aceste însă, ca corporațiuni politice, nu au nimic de a face cu granițerismul fondurilor. Nu scim, dacă s'au identificat până acum aceste două comunități una cu alta. Dacă s'au identificat, atunci statutul nu a fost impus fondurilor granițeresci, deoarece-ce reprezentanții granițerilor români au fost totodată și reprezentanții comunelor politice. Și atunci trebuie să dăcem, că guvernul prin comisariul seu numai au regulat cestiunea dreptului. Dacă însă, comunele granițeresci nu au fost iden-

tice cu cele politice, și dacă dreptul de proprietate asupra acestor fonduri a fost numai exclusivă parte a Românilor granițeri deosebiți de comunele politice, atunci aceste comune trebuiau să protesteze în numele lor și în corpore prin membrii comitetului fondurilor.

Nu înțelegem protestul membrilor actualului comitet, care este expresiunea comunelor politice!! În contra acestui protest sînt tot atâtea căi, prin mijlocirea cărora guvernul se pună la cale contra proteste din partea negrișerilor și a neromânilor cu locuința în comunele politice.

Noi aflăm cu cale, ca membrii comitetului vechiu să fi protestat întîiu față cu alegerile ce erau să se săvîrșească din partea comunelor politice, a doua să fi protestat cu ocaziunea intrării comitetului celui nou, îndemnînd totodată cu această ocaziune și pe membrii granițeri români din actualul comitet, ca și ei să protesteze în numele comunelor politice, care primesc administrarea fondurilor nu ca proprietate a acestora, ci numai până la definitivă rezolvare a întrebării: Ale cui sînt fondurile? Fondurile numite cîndva granițeresci!!

Se ține de frații nostri năsădeni, ca să răspundă la această întrebare. Se ține cu deosebire de aceia, cărora până în anul acesta li-a fost încredințată administrarea acestor fonduri, ca să o scie și apăra ca granițeri. Sub forma comunelor politice fi asigurăm pe frunțașii Năsădenilor, că nu le vor pute apăra nici-odată. Nu le vor pute apăra, pentru-că aici se lovesc de actualul sistem de guvernare, care s'a știut astfel furișea în administrarea acestor fonduri, încât nu numai este reprezentat în comitet prin cei doisprezece regaliști, dar' conform statutului își are un membru chiar și în comisiunea administrativă. Afară de aceea supra inspecțiunea în administrare o are comitele-suprem, care în cele din urmă este tot comisariul. Stînd astfel lucrurile, puterea stă în mîna comitetului-suprem, ear' prin comitele-suprem în mîna protodușilor și de aici în mîna primarilor și a notarilor comunali. De aici foarte ușor ne putem face concluziunea. Politica guvernului nu este ca să cimenteze averile foste cîndva granițeresci, ci să le acuireze în propriul interes al comunelor politice, ear' de aici, la un semn dat, în propria sa administrare. Aceasta este speciala noastră părere. Și nu putem să ne înșelăm, dacă căutăm mai deaproape la toți pașii ce-i întreprinde

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Avram Iancu în 1852.

Unul din diarele vieneze, „*Neue Freie Presse*”, publicase pe la sfîrșitul anului trecut o descriere a primei călătorii făcute de tînerul Împărat Francisc Iosif în Ungaria și Ardeal la anul 1852.

Descrierea aceasta, ieșită din peana unui domn B. Reiner, a fost reproducă mai întregă în vre-o două din diarele noastre române, și s'a putut vedea, că autorul ei, vorbind despre Ardeal, se ocupă îndeosebi de Români. Are toată dreptatea să se ocupe mai ales despre ei: scie toată lumea civilizată, că masele de Români sînt acele, care fac Ardealul. Asta este o realitate, care degeaba se ascunde și se falsifică uneori decătră domnii cei puternici din statul ungar.

Încolo apoi, afară de constatarea involuntară că existăm, n'avem să ne așteptăm la o expunere serioasă din partea dlui Reiner, precum în general n'avem să ne așteptăm dela nici un scriitor influențat de șovinism și împodobit cu titlul de bun patriot.

Până și cei naivi știu ce va să dăcă patriotismul în înțelesul diaristic maghiar al cuvîntului; știu și copiii din școală, că noțiunea acestui cuvînt în țeara noastră nu corespunde nici-decăt cu noțiunea patriotism din alte țeri.

Prin urmare foarte mulți dintre noi ne-am deprins acum bineșor să vedem chiar și câte un savant dela academie alături cu cel din urmă scărța-scărța pe hîrtie pornind amē-

doi dintr'o judecată ce 'și-o formează *a priori* despre Români. Sub influența nesecată a șovinismului național, ei ne cântă în urechi aceeași eternă melodie, care se poate prea bine resuma în două vorbe: „*Anteu*: sînteți rēi patrioți, — numai noi singuri sîntem cu adevărat patrioți! — a doua: tot ce e maghiar, e frumos; tot ce e nemaghiar în țeara asta, e prost! — Asta ni-se cântă și în cor. Dela o vreme apoi câte unul se mai plictisește excepțional și mai schimbă coarda; dar' melodia totuși rămîne mai în totdeauna cum a fost.

Așa e și cu domnul Reiner. Domnia-sa încă își schimbă coarda și își dă aerul de a fi neșup de obiectiv, când în articolul amintit ne prezintă figura lui Avram Iancu ca pe a unui om, care n'ar fi toceai vrednic de atîta cinste românească.

Nu am de gînd să polemizem la locul acesta cu dl Reiner. Presupun, că d-sa a fost de bună credință, de aceea eată reproduc tot ce ni-a spus în „*N. Fr. Presse*” despre Iancu. Mă voui mărgini numai a pune în fața acestor afirmări câteva documente, nu cu scopul de a desmînji pe cineva, cu atît mai puțin de a apăra pe Iancu, — advocat n'am să fiu al nimemui, pentru o lume, — ci numai din unica dorință, de a cunoașoe mai bine individualitatea unuia dintre eroii dela memorabilul 1848.

Citez pe rînd toate pasagele privitoare la Iancu din articolul diarului nemțesc: „La 48 Românii au ridicat armele asupra Maghiarilor, au format bande, un corp liber infernal. Conducătorul întregii mișcări a fost bărbatul acela sērăbătorit de dinșii în

proșă și poezie, Avram Iancu, nu atît de însemnat, precăt îl glorifică Românii, dar' nici atît de neînsemnat, precăt îl calomniază compatrioții mei maghiari. El a fost bărbat cu o sciință mai presus de nivelul obicnuit, un naționalist extrem... Când l'am cunoscut în casa vice-comitetului din Zarand Hodoș pe mijlocul anului 1860? (— Va fi fost mai tărîțu; căci pe atunci nu era în Zarand.) „*ni-mic nu mai semēna la el cu împodobitul titlu „rege al munților de odinioară, — căci decăduse cu totul. Roșeața nasului seu da pe față cauza căderii sale. Cădēnd tot mai adūnc, și-a sfîrșit vieța într'o stradă din Baia-de-Criș: într'o beție cumplită de rachiu s'a dus pe altă lume”. — (Tot atâtea frase reutăcioase, și ce e mai grav, cu totul neexacte. Cei-ce se găsiau pe vremea aceea în Baia-de-Criș o știu aceasta foarte bine.)*

Urmează după aceasta cunoscuta anecdotă cu directorul minelor din acele părți, care avea să țină un discurs în fața Împăratului. Directorul adevăc abia începuse cuvîntarea, și s'a oprit deodată cu totul zăpăcit: uitase firul vorbelor. După câteva momente de penibilă tăcere, lucrătorii români, mai isteți pe semne, strigară un strănic: „*Glikauf!*” după obiceiul lor băieșesc de a se saluta cu „*Glück auf!*”. Împăratul a zîmbit. — Articolul urmează:

„... Pe muntele Găina s'a ținut o mare sērăbătoare, Moșii alergaseră aici cu copii cu tot... „Nu este aici Iancu?” — întrebă Împăratul cu mirare... „Regele munților” nu întîlni pe Împăratul. El atribui aceasta simpatiei lui Schwarzenberg pentru Maghiari,

deoare-ce nu i'ar fi fost permis să interpreteze sentimentele poporului român înaintea Monarhului. În realitate însă cu totul altfel stă treaba... Casul acesta e cunoscut numai unui cerc de inițiați și s'a petrecut foarte dramatic. Împăratul avea să rămână după scoborirea de pe muntele Găina în Vidra, la casa tatălui lui Iancu, care era pădurar cu dare de mână. Iancu a așteptat pe Monarch în casa părinților sei. Dar' îndeșert, căci se luaseră alte dispoziții de călătorie în ciasul din urmă”. (Vom vedea cum se potrivește toate locurile aceste subliniate cu documentul oficial ce are să urmeze mai jos).

„Împăratul a trecut în galop prin Vidra, fără să se oprească, și la dece ore noaptea a sosit în Cămpeni și s'a culcat îndată. Comandantul gendarmeriei din suita împăratească, cu numele Löwenhardt, care astăzi mai trăese în Deva”, (să vorbească dar') „a primit dela contele Grünne ordinul strănic să grjească, pentru-ca împăratul să doarmă neconturbat. Grünne s'a așezat cu Schwarzenberg și cu câțiva oficeri la o masă în grădină și povestiau... Era o noapte luminoasă, melancolică... Pe la 11 oare eată vine Iancu în fuga mare pe un cal plin de spume... „Sînt chemat pe astăzi la audiență”, a dîs lui Löwenhardt, „anunță!” — „Maiestatea Sa s'a culcat”. — „Spune că Iancu este aici, și vom vedea”. Löwenhardt înșciințează pe Grünne. Acesta fi dă o instrucțiune foarte lămurită. Löwenhardt se întorcea, apucă pe Iancu de braț, îl duce la poartă, îl poftescă să o privească de afară și

o încheie după el... Nici un cuvînt n'a mai ieșit din gura lui Iancu la cuvintele aspre ale gendarmului, s'a aruncat pe cal, i'a dat pînă, a pornit înainte și răsnetul copitelor calului s'a perdut în vîjiitul părului de munte... Schwarzenberg s'a supărat foarte tare și s'a certat cu Grünne... Toată noaptea au căutat după Iancu, spre a i-se spune, că are să fie prîm la 5 oare dimineața. Însă Iancu a trecut preste munți și preste vâi”. (Va urma.)

O seară în Brustureni.

— Schiță dela țeară —

de

Mugur.

(Urmare și fine.)

Bătrînul se uita cu mai mare drag și cu mai mare înduioșare la fiul seu, ear' plugul, sapa și coasa le purta el cu tăcutul și posomoritul, dar' muncitorul Stefan.

A doua toamnă după-ce a venit din cătane, s'a însurat Iacob. A luat o fată frumuseică, dar' mai sārăcută din vecini.

La trei ani după aceea s'a mai întemplat o nenorocire la casa lor. Străinu bătrînul a murit preste iarnă.

Stefan și-a făcut primăvara căscioara dealătura, și-a despărțit vitele și partea din moșie de ale lui Iacob și l'a lăsat pe acesta singur să vadă ce va face.

Vre-o cățiva ani a dus-o Iacob cum a dus-o. Nu-i vorbă, mai mult povestea și se ocoșia decăt muncia, și vîetavul călășurilor tot el a rămas. Dar' pentru început tot mergea, căci rămăsese căte ceva dela tatăl seu și ceva-ceva mai adusesă și nevasta.

guvernul pe cale directă sau indirectă față de comunele politice. Dar' nici acolo, unde este vorba de administrarea unei averi, asupra căreia oamenii dic: este a mea, și nu a ta. Noi vedem astăzi pe reprezentanții grănițelor în colisiune cu reprezentanții comunelor politice.

Guvernul a știut ce face. Și a făcut așa, încât foloasele sunt pe partea sa. De această situație penibilă se vor folosi și dintre Năsăudenii aceia, care încă știu trage foloase. Mergi cu puterea, și este bine. Te opui, cugetă și la urmări.

Chiar din aceste motive, noi ne cugețăm starea excepțională, sub care se află atât Năsăudenii, cât și Caransebeșenii, mai mult din punct de vedere politic.

Despre Caransebeșeni știm, că au avut o politică pronunțată națională. Năsăudenii au tot balansat. Ba chiar și astăzi balansează încă. Pentru ce balansează, ei știu, numai ei. Este ușor a ști, dar' greu este a suferi. A suferi adecă din generațiune în generațiune.

Guvernul unguresc a știut mai bine decât domni din Năsăud, cu cine are de a face. Nici nu este mirare, că „stilpii districtului“ ni-se presentează ca nisele ruine. Trebuie să vină o altă generațiune frământată de suferință și cu dorul și rezoluția, de a edifica din nou, pe un fundament, traicnic și mai bine plănuit, ceea-ce alții nu au fost în stare sau nu au avut voința firmă de a apăsă până la extrem.

Vom deschide și noi cartea consumatului jurisconsult Ihring: „Lupta pentru drept“, și vom citi următorul pasagi: „O națiune este numai suma tuturor indivizilor particulari, și precum simțesc, cugetă și lucră indivizii particulari, astfel simțesc, cugetă și lucră și națiunea. Dacă simțul de drept al particularilor în referințele lor private se manifestează timpit, fricos, apatic; dacă obstacolele ce li-le opun legi nedrepte și aședămintele rele nu li lasă teren de a se desvolta liber și vigoros; dacă el este persecutat, când așteaptă să fie susținut și promovat; dacă el în urma acestora se dedă a suferi nedreptatea sau injuria ca un lucru ce nu se poate scimba, atunci cine ar mai pute crede, că un astfel de sentiment aservit, vlesceșit și apatic, va lua odată o viață expansiune și se va înălța la o reacțiune energică contra unei vătămări de drept cenu atinge pe particulari, ci o întreagă națiune. Cine nu a fost deprins a-și apăra dreptul sau cu bărbăție, cum se va pute simți el motivat, de-a-și expune de bunăvoie viața și averea pentru viața și drepturile tuturor. Care nu înțelege dauna ideală ce o suferă el în onoarea și persoana lui, când din comoditate părăsește dreptul său, care este dat de măsura afacerilor de drept numai după interesele materiale, cum putem aștepta dela

unul ca acela, ca el altfel să simțescă și să cumpenească, când se tractează de drepturile și onoarea națiunii. De unde se apară aici dintr'odată idealismul sentimentului, care până aici totdeauna a lipsit? Nu! Lupta pentru dreptul de stat și pentru dreptul ginților nu este altceva, decât lupta pentru dreptul privat. Calitățile ce li-le procură cineva în lupta pentru dreptul privat, tot acele li însoțesc și decid și în lupta pentru drepturile publice“.

Ear' Ihring are o mare și netăgăduită dreptate, când scrie aceste. Și așa credem și noi, că nu vom greși nici-decât, dacă vom dice Năsăudenilor să se gândească asupra acestui pasagi. Dacă li vor afla compatibil cu drepturile lor, să-l aplice așa precum merită a fi aplicat. Dacă mai poate fi vorba de „aplicare“. E oară a unsprezecea. Cestiunea fondurilor grănițesci e aproape pironită, ear' din aceasta vine a se rezolva existența gimnasiunii. Și după-cum ni-s'a comunicat prin o inimă sinceră, ilustrul episcop, din cauza desconsiderării confesionalității gimnasiunii năsăudean, a și renunțat la dreptul de a fi reprezentat prin un membru în comisiunea administrativă.

Noi așa credem, că Preasfinția Sa cunoaște situația politică cu mult mai bine decât reprezentanții comunelor politice, cu care, de sine se înțelege, nici nu poate avea nici un amestec. Dacă fondurile sunt comunale, și școalele au să fie comunale. Aceasta și este intențiunea guvernului. Și ne îngrozim, când cugetăm că se va realiza. Are să vină cestiunea limbii de propunere, despre care tace statutul. Le prevedem, — dar' este mai bună tăcerea.

Non est in medico semper relevatione ut aeger. I. M.

REVISTĂ POLITICĂ.

Sibiu, 15 Iunie st. v.

Mesagiul de Tron austriac și presa străină.

În sfârșit ni-au sosit și vocile presei rusești asupra mesagiului, prin care Monarhul nostru a răspuns la adresele președinților delegațiilor. „Journal de St. Petersburg“ reproduce mesagiul fără nici un comentariu. Foaia din cestiune marchează în special acele pasaje, în care se vorbește de existența neschimbată a relațiilor cu puterile din afară și se dă expresiune speranței pentru menținerea păcii. „Novoie Vremia“ constată dispozițiunea pacinică în cercurile politice ale Austro-Ungariei. Chiar și pasagiul despre Sârbia ar fi inatacabil; dar' foaia numită e indispușă din cauza pasagiului despre Bulgaria și află, că acesta e nepotrivit și necorespunzător adevărului. „Novosti“ e de părere, că acest pasagi ar avea să încurajeze elementele austrofile din Peninsula-Balcenică și să intimideze pe aderenții adevărați independenți a statelor din Balcani, ceea-ce ar oferi din nou o dovadă despre înțelesul echivoc al politicii austro-ungare.

Diarul francez „Journal des Débats“ atribuie cea mai mare importanță pasagelor ce privesc Peninsula-Balcenică. O simplă privire a discursului ar arăta, cât de mult a alterat abdicarea regelui Milan planurile politice ale Austro-Ungariei, și dacă numai cât de cât ar ceti omul printre șire, ar descoperi cea mai mare nemulțumire, pe care o produce mersul lucrurilor în Sârbia. Evenimente, cum sunt toastul Țarului, reînnoțirea metropolului Mihail la Belgrad, măsurile ce s'au luat în contra lui Garașanin, pregătirile pentru sârbirea luptei de pe câmpul mierlei, încercările de a transpune agitațiunea în Bosnia și Hertegovina, precum și între Sârbii din Ungaria, sunt tocmai potrivite a umple pe Austro-Ungaria de indispoziții și de îngrijiri. Limbagiul mesagiului de Tron nu e amenințător, dar' totuși seamănă a advertisement.

Propaganda antidinastică în Sârbia.

Diarul „Times“ primesce din Belgrad împărțirea, că metropolitul Mihail face mereu propagandă pentru principele din Montenegro. Un diplomat sârbesc, care a fost des membru în cabinet și e stimat de toți, a spus, că are dovezi sigure, că metropolitul se duce pe la alegătorii mai cu influență și le spune: „Votați pentru bărbăți, care vor să aleagă de rege pe principele Nichita din Montenegro“, dacă voi veți pune pe tron pe principele Nicolae, Rusia va plăti datoriile Sârbiei, dările noastre vor cădea și noi ne vom bucura de scutul Rusiei, așadar' dacă voiți să aveți scutul Rusiei, trebuie să faceți necondiționat ceea-ce poruncesc Țarul“.

Cestiunea Novibazarului.

După rapoartele oficiale ce au sosit la Belgrad, în Novibazar au izbucnit tulburări. Patru begia au alungat pe prefecti și vor să organizeze cete libere. Se dice, că spre restabilirea ordinii s'au fost trimis două batalioane turcesci. Aceste se luptă actualmente cu bandele organizate de cei patru begi. Până acum nu se știe încă nimic de suprimarea acestor bande. Toți Sârbii ce petrec în Novibazar au fost arestați.

„Pol. Korr.“ primesce din Constantinopol împărțirea, că șcirea ce s'a colportat decătră unele foi sârbesci, că Poarta ar avea de gând să predea Novibazarul Sârbiei, e lipsită de ori-ce base, deoarece Turcia nu are intențiunea de a ceda nici cel mai mic teritor altui stat.

Iconarii rusești.

Partea cea mai mare a cetitorilor nostri nu vor să aștepte după cuviință rolul ce-l joacă iconarii rusești în politica României și în agitațiunea panslavistă.

Reproducem deci în această materie un tractat, scris pe temeiul propriilor sale observațiuni de A. Beldiman,

fost ministru plenipotențiar român la Sofia. Acest tractat a fost publicat de „Voința Națională“ în numărul seu dela 11/23 Noemvrie 1888, și e de următorul cuprins:

Când m'am aflat încă în serviciul departamentului de externe, m'am creșut dator a atrage serioasă atențiune a șefului meu, dl P. Carp, asupra iconarilor muscali, care cutieră în număr foarte mare orașele și satele noastre.

În timp de mai mulți ani am avut ocaziunea a observa deaproape diferitele mijloace ale propagandei panslaviste în țările balcanice și am fost în contact direct cu oamenii cei mai cunosători ai acestor treburi. Am fost dar' surprins și îngrijit, vădând că aceeași propagandă se adresează și la noi masselor populare. Iconarii și alți agenți subalterni, dar' nu mai puțin activi, ai panslavismului, care sunt cu deservire opriți a intra în Bulgaria, au năvălit de câțva timp în România. Sciri pozitive din diferite părți ale țerii, date de oameni serioși, demni de toată încrederea, nu mai lasă nici o îndoială în această privință.

Era dar' firesc, era chiar datoră mea, de a comunica ministrului de externe impresiunile mele. Dl Carp a dat din umeri, cum are obicei, când realitatea lucrurilor nu se potrivește cu înalta politică de stat eroită de Excelența Sa. Precum a decretat, că imensa majoritate a parlamentului s'a ales pe baza programului junimist și că deci va fi devotată ministerului, tot așa a decretat, că iconarii muscali nu există decât în imaginația mea colectivă.

Cu toate aceste, am revenit din nou asupra acestei cestiuni, stărind că guvernul se nu peară din vedere acea propagandă pacinică, dar' periculoasă, al cărei efect nu apare imediat, dar' care, după mine, tinde la otrăvirea cu încetul a simțului național în masa încă necultă a populațiunii. Atunci dl ministru de externe, pentru a-mi dovedi absoluta sa neîncredere în cele arătate de mine, a declarat, că va da 10.000 lei aceluia, care îi va prezenta un iconar.

Toți acei care, în orașe sau la țeară, vor fi făcut aceleași observațiuni ca și mine despre mișcarea iconarilor, pot să judece acum, cu ce serioșitate ministrul de externe tractează o cestiune care atinge deaproape interesele țerii.

Întemplantarea a făcut ca să mă conving prin mine însumi și cu deamănuntul de activitatea acelor emisari muscali. Unul din ei, care mergea din casă în casă în partea orașului unde locuiesc, a venit și la mine, și după îndemnul meu, chiar de mai multe-ori. Am vădut aceleași tablouri mari și mici, fabricate la Moscova, pe care le cunoșteam din Bulgaria și care nu lipsiau acolo din casa nici unui țeran, pe timpul când răspândirea lor era permisă dincolo de Dunăre. Astăzi aceste tablouri colorate, făcute cu meșteșug, pentru a captiva ochiul și gustul poporului, sunt răspândite cu miile în Țeara-Românească. Ear' acei care sunt chemați a îngrijii de interesele noastre naționale se fac că nu văd, că nu aud; ei neagă cu ușurință existența unei propagande active, făcută astăzi la noi în folosul aspirațiilor slave. Și care e Românul, care ar pute susține, că aspirațiile slave se împacă cu existența statului și a neamului românesc?

„Mi-am făcut o colecțiune completă din acele litografii, ca un document al timpurilor în care trăim. Cele mari sunt în format de 43 pe 57 cm.; cele mici în format de 31 pe 42 cm. Execuțiunea este adaptată gustului popular, cu colori cam bătătoare la ochi, însă nu e lipsită de oare-care îngrijire și nu devine mai nici-odată ordinară, grosolană sau respingătoare. Se poate observa chiar tendența, de a cultiva până la un punct oare-care simț primitiv al frumuseții care este în popor, precum și pornirea firească a omului, de a-și împodobi locuința. În condițiunile de execuțiune, în care se înfățișează aceste tablouri, este de neînțeles, cum cele mari se pot vinde cu 40 bani bucata, ear' cele mici cu 20 bani. Și cât de imensă trebuie să fie vânzarea, ca să rămână un câștig vânzătorilor, care vin atât de departe!“

Tendența acestor tablouri este pur slavă. Nimica mai firesc și legitim în limitele imperiului rusec. Nimica mai anormal și mai antinațional în limitele regatului român, care nu are nimica comun cu interesele lumii slave.

Împăratul, împărăteasa Rusiei și familia imperială sub toate înfățișările: eată subiectul principal al tablourilor. — Țarul și Țarevna în momentul încoronării; Țarul și Țarevna la masă; Țarul și Țarevna în troică, trasă de trei cai albi; Țarul și Țarevna cu principele moștenitor; Țarul și Țarevna cu toți copiii lor; Țarul și Țarevna cu întreaga familie imperială! Nu mai vorbesc de portretul fiecăruia în parte, în diferite variațiuni. Apoi toți împărații Rusiei din familia Romanov. Scene din viața lui Petru-cel-mare și a altor eroi naționali. Scene din legende populare slave, din viața sfinților slavi. Icoane bisericesci slave în mare număr etc. Mai este și Țarul încongiurat de toți suveranii Europei; însă Țarul e înfățișat ca cel mai mare și mai impunător în mijlocul tabloului, ear' toți ceilalți suverani ca mai mici în giurul lui; într'un colț răstăcit se află și regele României printre satelii împăratului. — Toate inscripțiunile sunt rusești. Locul de fabricațiune este Moscova. Răspândirea acestor tablouri este bine organizată. Un număr oare-care de vânzători se află sub conducerea unui șef, care deține depozitul, controlează încasările etc. Astfel există la București un mare depozit în hanul lui Costachi Ciupitu din Obor, unde se adună seara un grup de iconari muscali, conduși de starostele lor Grigore Saricov. Acesta toți au umblat prin diferite părți ale țerii, prin orașe de provincie și prin sate. Ei dic că desfac tablourile lor cu sutele. Și se observă, că după unele indicii serioase, această organizație se întinde asupra țerii întregi.

Astfel se lucrează cu încetul și cu tenacitate, ca săteanul român să se învețe cu Țarul și cu Țarevna; să-i privească pe nisele ființe superioare; să se obișnuască cu toate ideile populare din lumea slavă. Când vânzătorul muscal desfășură portretul împăratului, îl sârută ca pe o icoană și îl arată oamenilor cu respect și venerațiune. Și câte și câte idei nu se infiltră în chipul acesta pe nesimțite, în mintea lesne-creștătorilor săteani!

Străinii umblă din sat în sat, din casă în casă, făcând o propagandă neîncetată, care roade la rădăcina conștiința națională a poporului. Ear' noi stăm și privim nepăsători! Ear' politicienii dela cârmă și din parlament se svircolesc în intrigile lor de culise și n'au timp, n'au ochi, n'au inimă, pentru păsurile țerii!

Dar' dela o vreme i-s'a urit. Moșioara nemuncită cum se cade da roade tot mai puțin, mai ales că Iacob, mai cuminte ca alții, nu ducea gunoai, dicând că „pământul scie să-și dea roada sa“.

Într'un an mai neroditor i-s'au gătat iarna bucatele, și pentru-ca să-și poată hrăni cei doi copilași și nevasta, a trebuit să-și vândă părechia de vacuțe ce avea. Gândul lui era să cumpere din banii ce i-a căpătat pe vaci atâtea bucate, câte îi trebuiau până la secere, ear' cu ce-i va mai rămâne să-și cumpere primăvara alte două vaci mai slăbuțe, sau cel puțin o părechie de vițele, pentru-ca să nu rămână de tot fără vite și cu jugul până-i lumea jos.

Așa a gândit, dar' n'a făcut așa. Vădându-se cu banii de pe vaci în șerpar, s'a trezit, că afară de bucate astăzi mai trebuie una, mâne alta, când la nevastă, când la copii. Banii tot mai tare se împuținau, până s'au isprăvit cu totul, ear' de vite pace bună a rămas.

Când a venit primăvara cu vremea plugului, a trebuit să meargă la alții la lucru cu palma, pentru-ca să-i are pământioarele.

El, Iacob, ficiorul cuminte și învățat al Străinului se lucre în brazda altuia! Dar' asta ar mai fi fost cum ar fi fost, însă bocotani la care lucrea nu prea erau mulțumiți cu munca lui. N'ar fi putut dice nimenea, că e leneș, că nu lucrea bucuros, dar' vedea toată lumea, că lucrul după el nu sporesce. El se silia destul, dar' brațul netrudit din tinerețe mai apoi nu mai poate împinge dela os.

Afară de aceea prea de tot multe scia. În rînd cu alți lucrători povestia bucuros,

ear' oamenii li ascultau și mai bucuros, căci de tot frumos și cuminte vorbea.

Dar' stăpânilor nu le prea plăcea acest lucru. Ascultau și ei cu plăcere vorbele lui Iacob, însă băgau de seamă, că cinci oameni cu el împreună nu sporesc într'o zi de vară ca trei fără el. De aceea au început a se cam feri de el cu plugul și cu carul și nu mai stăteau cu el în povesti decât Dumineca după biserica, seara în uliță lîngă polmod sau în vreme de iarnă, când nu zoră lucrul câmpului.

Ear' Iacob pe încetul a căpătat renumele de om slab de lucru și era bine vădut numai la ospețe și la claca secerișului, unde el scia să facă cea mai multă veselie.

Deodată cu acest renume i-s'a câștigat și porecla de Potae, după care numele lui cel adevărat a perit dela o vreme cu totul din sat.

Într'aceea coșul lui devenia tot mai ușor și slăbina tot mai subțire. Tot mai puțin îl năpădiau lipsele și necăzurile, până când a vădut că nu mai merge.

Dar' nu era el oare cel mai cuminte om din sat? Asta o scia și avea toată încrederea din sat, că cu mintea lui ar pute să trăiască mai bine decât cu munca brațelor.

Dar' ce să faci cu mintea în Brustureni? Acolo numai coasa și sapa dau câștig. S'a hotărât deci să plece în lume.

Și-a dat moșia cu arandă, i-s'a scos pasaport și a plecat cu nevasta și cu doi băieței în „Țeară“, tocmai la București.

Pe vremea aceea mai credea multă lume pe la noi, că în România sunt gardurile coperite cu plăcinte; de ce să nu creadă și Potae că acolo îi va merge mai bine ca acasă.

Ajuns în București, după multă umblare încoace și încolo, a început ca rînduș într'o curte boerescă, ear' nevastă-sa ca slujnică la un cărcămar. Aveau simbrie destul de bună, dar' și chieltau mai mult ca acasă și la urmă tot nu se alegeau cu mai mult decât cu viața de toate zilele.

Dar' câte aveau să îndure pentru atîta treabă? Erau despărțiți unul de altul, nu se puteau vedea decât odată în săptămână, nu mai erau stăpâni preste voința lor.

La anul li-a mai dăruit D-șeu o copilă, ear' acum cu trei copii nevirstnici, biata nevastă n'a mai putut căpăta nici un câștig. Bietul Iacob a trebuit să o țină mai multe luni din simbria lui, care nu se prea ajungea pentru toți.

Nevasta se căia amar că a plecat de acasă și mereu stăruia să se reîntoarcă ear' acolo.

Pe urmă s'au înțeles așa, ca el să rămână tot în București, ear' nevasta să meargă cu copiii acasă. Așa au și făcut. Un căraș din mărginenime, care a venit cu Ungureni în Țeară, a dus-o pentru puțină plată până mai acasă, ear' Iacob îi trimitea în toată luna câte o sumuliță de bani.

Dar' pentru el zilele tot grele au rămas. Dela o vreme s'a socotit ear', că trebuie să-și caute alt câștig, căci din rîndășie nu poate trăi și el și se trimiță și celor de acasă.

A părăsit Bucureștii și s'a băgat la munte cioban la o tîrlă mocănească. Aici nu chieltaua nimic, căci mîncarea o avea dela stăpîn, ear' plata nu o căpăta în bani, ci în miei și mioare.

A mai stat doi ani de zile și aici. Banii de pe lăna, de pe miei și brînză îi trimitea nevastei, ear' oile de simbrie le-a ținut până s'au făcut vre-o treizeci la număr.

Însă viața ticăloasă dela tîrlă îi era tot mai nesuferită, și afară de aceea dorul de copii nu-l mai ținea pe loc.

Într'o bună zi i-s'a vîndut oile, și cu banii de pe ele în șerpar, a plecat acasă, unde a sosit hotărît să se apuce ear' de lucrul câmpului și încredințat, că tot acasă e mai bine ca ori-și-unde.

De atunci nu s'a mai dus din Brustureni, dar' altcum tot Potae cel vechi a rămas.

La cățiva ani i-a murit nevasta. Ficiorii, făcându-se mai mari, i-a trimis pe rînd ear' în România, spunând, că tot acolo este mai bine pentru omul cu mintea la loc, „dacă este singur și n'are nadă după el“. Și acum slujește pe acolo, scie D-șeu unde și cum.

Ear' el trăsece dela moartea nevastei cu fata, care dintr'o nenorocire a rămas schioapă și nu se poate mărita, deși ar fi de vîrstă și e destul de harnică.

Om stricat nu e bietul Potae, moșioara nu i-s'a prăpădit-o, afară de două fînețe, pe care le-a vîndut într'o vreme de necaz, de lucrat lucră destul, prădător încă nu l'ai pute numi, deși îi place să-și facă și el câte o zi bună. Mai în toată ziua isprăvesce câte ceva, sau prin curte pe la Porfirie, sau pe la alții, fie ca bărdăș, fie ca zidar de cuptoare, însă spor nu se vede după munca lui, precum nu s'a vădut nici-odată.

Miră-te, cum se poate un lucru ca acesta, căci în adevăr Potae este om deștept, cu creștință și plin de pilde și vorbe înțelepte.

* * *

Cam aceste i-mi-le-a spus vîrul Porfirie despre vecinul seu. Până i-s'a gătat povestea a trecut meșul nopții. Într'aram apoi în cancelarie, unde ne culcăm: Porfirie în patul lui obișnuit, ear' eu într'un pat de chingi, ținut la casă anume pe seama oaspeților.

Dimineața aveam să plec. Dar' Porfirie nu mă lăsă, până nu venim dela biserică.

Am mers dar' înainte de a pleca la sfta liturgie. În biserică n'am vădut nimic neobișnuit. Nu m'a impresionat nici sfta sdrătușă și splătocită din spatele popii Macarie, nici mîinile lui groase și arse de soare, cu care ținea potirul. Nu m'a impresionat nici mirosul greu de unt rînced, cu care poporeni i-s'au uns capetele de sîrbătoare, nici glasul mormăitor, cu care acestia rostiau câte un „Doamne, Doamne!“ — de câte-ori auău numele lui Isus Christos ori cuvîntul „închină-mu-ne.“ Nu m'a impresionat nici cacofonia cantiorilor, care cântau unisono și ei aceeași cântare, dar' cel cu isonul rămănea cu câte un stich întreg înăpoia celui ce ducea glasul. Nu m'a impresionat în sfîrșit nici moțaitul moșnegilor somnoroși din stranele de lîngă pereți, căci toate aceste le vădusem de atâtea-ori și în alte biserici.

Dar' m'a impresionat în toată forma, după cele aude în preșeară, evlaviosul Potae, care sta în picioare lîngă strana din dreapta, și cu ochii lui holbați și suri-verdii, înarmați cu ochiuluri împrejmuiți cu corn, și cu mîinile puse cruce preste piept cetia plin de cucernicie din Molitvelnic și pleca din cap, de câte-ori ajungea la câte un loc care-i plăcea.

Nimic, absolut nimic, din acele tablouri ce se răspândesc în mii și mii de exemplare, nu stă în legătură nici cu legendele noastre populare, nici cu trecutul nostru național, nici cu ființa neamului românesc, nici cu mișcarea națională care ne-a adus acolo unde suntem, nici cu regatul nostru modern, întemeiat spre asigurarea definitivă a naționalității noastre. Nu. Tendința acelei lucrări subterane este de a înlocui cu înecul și pe nesimțite idealul românesc prin idealul slav.

Dacă o fabrică din Occident, bună-oară din Germania sau din Austria, ar voi să exporteze asemenea gravuri în România, ce ar face? Ar lua subiecte din legendele noastre populare, din istoria noastră națională, din viața poporului; ar face portretele suveranilor noștri; într'un cuvânt ar căuta, ca tablourile destinate a fi cumpărate în stratul cel mai larg al poporului român să fie în legătură cu ființa acestui popor. Nu 'i-ar trece prin gând unui fabricant din Occident să răspândească la noi portretele împăratului Wilhelm sau Francisc Iosif. Adresându-se publicului român, ar reprezenta luarea Griviței decât dorobanții noștri și alte viteji, sâvârșite de ostași români pe câmpurile Bulgariei, ear' nu băteau la Mars-la-Tour sau la Custozza.

Și aici se se bage bine de seamă, că în imensa diversitate a tablourilor fabricate la Moscova, nu se găsește unul singur, care să aducă aminte participarea Românilor la ultimul război orientat. Am fost aliații Rășilor, am luptat alături de ei, li-am adus cele mai mari servicii, dar' suntem șterși din tablourile lor populare. Lucrul este natural și nu avem dreptul să ne plângem, căci Rușii mai înainte de toate la Ruși trebuie să se gândească. Numai Românii se pare că nu se mai gândesc la Români!

Să fie bine constatat, că între miile de gravuri populare ce se răspândesc astăzi în țeară de iconarii muscali, Românul nu vede nici una înfățișând luptele eroice susținute dincolo de Dunăre de Români, sub conducerea regelui nostru. Nu. Românul se se învețe a privi pe Scobelev ca erou național și a admira numai isprăvile armatelor imperiale! Nu. Românul trebuie să peară conștiința valorii sale, conștiința forțelor sale vitale, conștiința individualității și naționalității sale! . . .

CRONICĂ.

Numeri. Ministerul r. u. de justiție a numit de subnotar la tribunalul reg. din Alba-Iulia pe Dr. Andor Nagy Regőczy, candidat de avocat. — Președintele tribunalului reg. din Turda a numit pe avocatul Ioan Petricăș de translator pentru limba română la acel tribunal.

Transferare. Ministerul r. u. de justiție a transferat pe cancelistul Stefan Palatkás dela judecătoria cercuală din Murș-Ludoș la tribunalul reg. din Turda.

Maghiarisări de nume. „Budapesti Közlöny” publică următoarele schimbări de nume: Alfred Abeles în „Anda”; Isidor Goldstein în „Gerő”; Wilhelm Kohn în „Faludi”; Alexandru Weissmandl în „Bárdányi”; Eugeniu Vaginger în „Vörödi”; Ilie Gyurcsó în „Turzi”; Stefan Toho în „Tomori”; Stefan Moncsák în „Budai.”

Programul examenelor dela școala capitală gr.-or. română din Orăștie cu finea anului școlastic 1888/89 este următorul: Sâmbătă în 24 Iunie st. v. a. c.: Dela 10 până la 10^{1/2} cuvânt ocasional de deschidere, rostit de directorul școlai; dela 10^{1/2}—1 cl. I. de băieți (desp. I. și II.), inv. I. Branga; dela 3—6 d. a. clasa a II-a de băieți (desp. III., IV. și V.), inv. I. Branga; dela 4—5 gimnastica cu toți elevii școlai, instructor G. Joandrea, dir. școlai; dela 5—6 excursiune în grădina școlară, cetirea clasificărilor, împărțirea premiilor și încheierea anului școlastic. În decursul acestor examene lucrurile de mână ale elevilor vor fi expuse în una din salele școlai noastre. Învățătoarea de lucru de mână, doamna Aurelia Vlad născ. Bariț, va da părinților și on. public deslușirile necesare. La aceste examene se invită părinții elevilor, precum și toți p. t. benevoitori ai școlai.

Parastas și sfîntire de monument. Parastasul și sfîntirea monumentului ce s'a ridicat în cimitirul bisericii opidului Blaj întru amintire mult stimulatului canonic Ioan Fekete Negruțiu se va face Duminică în 30 Iunie stilul nou la 11 oare a. m. cu toată solemnitatea.

Un scandal la preparandia din Cluj. În țările din Cluj aflăm, că 5 elevi ai preparandiei de stat de acolo au năvălit în drum asupra profesorului lor Victor Russu și 'l-au bătut. La poliție au răspuns atentatorii, că ei au voit să se răbune pentru multe maltratare ce au avut să suferă dela profesorul lor în decursul anului. Afacerea s'a predat tribunalului.

Regele și regina României în Viena. Regele Carol, regina Elisabeta și moștenitorul tronului român au sosit în 24 I. c. în Viena.

Trimisul României la Viena, Văcărescu, a ieșit înaintea perechii regale până la Budapesta. La gară în Viena, suveranii României au fost primiți de membrii legațiunii române de doamna Văcărescu, de consulul general Lindheim și de colonia română din Viena. Ambele domnișoare Văcărescu au dat reginei câte un buchet pompos. Regele și moștenitorul tronului purtau haine civile. Primire oficială nu s'a făcut, deoarece călătoria se face incognito. La 10 oare înainte de amiază, regele, regina și moștenitorul tronului au plecat dela hotelul „Muntsch”, unde au descins, — la cripta capușinilor și au depus o cunună de ramuri de olivi și Floarea-Doamnei (Edelweiss) pe sieriul Arhiducului Rudolf. Regina Elisabeta a telegrafat Prințesei de Coroană Stefania, că are de cuget să o viziteze în Luxemburg. Înainte de amiază în aceeași zi, Arhiducii Albrecht, Wilhelm și Rainer cu soțiile lor au făcut visita părechii regale române, ear' după amiază li-a făcut visita Monarchul Francisc Iosif în hotelul „Muntsch”. Monarchul purta uniforma de colonel al regimentului Senu, pe piept cu marea cruce „Steaua României”; regele Carol purta uniforma de colonel al regimentului seu austro-ungar, pe piept cu crucea ordinului „Stefan”, ear' principele Ferdinand purta uniforma română. Monarchul nostru a petrecut în hotel trei sferturi de oară. Regele Carol și moștenitorul tronului au făcut contravisită Monarchului în „Hofburg”, în vreme-ce regina Elisabeta a plecat la Luxemburg. Regele Carol a mai făcut contravisită Arhiducilor Carol Ludovic, Albrecht, Wilhelm și Rainer. Contele Kálnoky a făcut visita regelui Carol la 6 oare. Seara înălții oaspeți au plecat din Viena spre Sigmaringen.

Turcia și alianța triplă. Faima despre eventuala alăturare a Turciei la alianța triplă începe a se acredita tot mai mult.

Un nou împrumut al Rusiei. Din Bruxella se depeșează, că Rusia are de gând se contragă un nou împrumut de 1000 milioane în Paris și în Bruxella.

VARIETĂȚI.

Răsunarea unui ginere. În urma unei certe, un bărbat însurat își părăsi domiciliul conjugal, ca să nu mai dea ochi cu soacră-sa. A doua zi publică o notiță prin ziare, anunțând că doamna X., soacră-sa, ar avé de vîndea o scorie domestică. Timp de o săptămână, nenorocita soacră fu asediată de sute de amatori, care cereau să vadă minunatul animal.

(Aici nu-i iertat să se bată). Un învățător avea mare necaz cu elevii dela școală, care veniau și 'i băteau mereu în ușa. Cum se scape de ei? Pe nisele coale de hârtie, pe care le acăța de ușa, învățătorul scrisese cu litere mari: „Aici nu-i iertat să se bată”. Nu trece însă mult, și eață un băiat poac! în ușa.

„Așteaptă, mișelule”, dișe învățătorul, cunoscându-l căi din școala lui, „îți voi arăta eu ție”. A doua zi băieții erau foarte curioși să vadă, ce are să se întempele. Vinovatul era pregătit la o bătaie sfântă. Învățătorul intra, poruncesce să așeze o bancă, strigă lpe băiatul vinovat și 'i dișe să se întindă pe bancă; el sta cu trestia în mână. Dar' ce minune? Cum îi ridică roculul, pufnind de ris, se duse spre ușa. Băiatul își cususe o hârtie cu inscripția: „Aici nu-i iertat să se bată!”

POSTA ULTIMĂ.

Viena, 26 Iunie n. În comisiunea delegațională s'a făcut o interpelațiune despre tulburările din sandjacul Novi-bazar.

Roma, 26 Iunie n. Raporturile între Italia și Petersburg sînt încordate. Țarul încungiuă cu intenție de a se întâlni cu ambasadorul italian, pe care îl plăcea mult.

SERVICIUL TELEGRAFIC al „TRIBUNEI”.

Crușevăț, 27 Iunie n. Regele Alexandru a sosit aici însoțit de regenții Protici și Belimarcovici și de metropolitul Mihail. Poporațiunea 'i-a pregătit în decursul drumului ovațiuni sgomotoase. În Crușevăț 'l-a așteptat o mulțime nenumărată de oameni veniți din toate părțile. La intrarea în oraș, primarul a ținut o vorbire, salutând pe regele pe pămîntul, pe care a stat reședința Țarului Lazar. El bineventează pe regele, rugând pe Dumneșeu, ca poporul sârbesc și dinastia Obrenovici să rămână în unire pentru toate vremurile. Între mii de „Jivio!” a intrat regele în oraș în sunetul clopotelor dela biserici și în bubuitul tunurilor. Sosind la cartierul seu, a fost salutat de metropolitul, ear' după-ce a intrat, nu preste mult a ieșit ear' pe balcon. Pe strade lume și mișcare multă, dar' ordine exemplară.

Bibliografie.

Răscala Sătenilor
din *primăvara anului 1888*,
de Alexandru Beldiman, fost ministru plenipotențiar.

Cu o cartă specială a regiunilor răsculate. București 1889. Format mare 8° de 182 pag. Toți Românii, care se află în pozițiune de a completa materialul de fapte, documente și alte dovezi adunate în scrierea de față cu privire la urdeala cunoscutei răscăle a țeranilor din România, sînt rugați a le comunica dlui autor în București, strada Speranței Nr. 24.

Cartea va interesa de sigur pe ori-ce Român, care voesce a avé cunoștință de relele interne și de unelirile străine ce pot fi în stare a răscula pe țerani.

Nr. 5 al „Revistei Noue” conține:

Dora d'Istria, de Ionescu Gion. — Mormântul lui Cain, de Ciru Economu. — Un bal la curte în 1827, de Ioan Ghica. — Sete de iubire, poesie de Th. Dumbrăveanu. — Poli-dor, schiță de A. Vlahuță. — Vițelul Plă-văicai, anecdotă de T. D. Speranță. — Clasele agricole în Moldova, de R. Rosetti. — Sără-cia, poesie de G. din Moldova. — Cerbul de aur, de D. Stănescu. — Scherz'o (musică), de C. Demetrescu. — Notițe bibliografice, de B. P. Hașdeu.

Acest număr mai conține un portret al dnei Dora d'Istria.

„România Literară”, pe luna Iunie, conține următoarele materii:

Fuga din Siberia, de Adamschi. — Un răspuns, de V. Alexandri. — Praefatio, poesie de Corneliu Botez. — Pêrul alb al Mariei Antoneta, de Dr. Cabudeanu. — Cronica de Corbo. — Un călător, de Sigismund Mayer. — Nepriciniuit, poesie de Al. Rădulescu Marin. — O istorie a dreptului român, de C. A. Banaitescu. — Calculul căderii Pascilor, de Ioan Otescu. — Femeie, poesie de I. Livescu. — Decepțiune, de Maria Rădulescu. — Cărcimăreasa, de I. Crinescu. — Glosă, poesie de Emil C. Severini.

„Revista Literară” Nr. 21, anul X. conține următoarele materii:

Ciasornicul, novelă de Th. M. Stoenscu. — Elementul moral în poesie, de G. P. Sămureanu. — Numai frumoașă, poesie de Traian Demetr. — Album de locuțiuni străine, de ***. — Una-alta, culese de Zetta. — Poesii în prosă, de Th. M. Stoenscu. — Un cântec pe o vadră, anecdotă de Gr. Munteanu. — Terezina, roman de A. Delpit, trad. de Nocturna. — Bibliografie, de Rex. — Gravuri: Poesii în prosă.

Extrase din „Budapesti Közlöny”.

Licitațiune:

— 12 Septembrie st. n. a. c. imobilele lui Leopold Zeisler decătră jud. cerc. din Se-leușul-mare.

LOTERIE.

Tragerea din 26 Iunie st. n.

Brünn: 30 70 51 90 77.

Călindarul zilei.

16/28 Iunie.

Iulian: Leon II.
Gregorian: Tichon.
Soarele: răsare 4.05, apune 8.1.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 27 Iunie, 6 oare dimineața.

Presiunea atmosf. în mm. (Mediu lunar 754.4)	Diferența din proziua	Temperatura după Celsius	Maximul și minimul de temperatură	Direcția vântului
725.6	+0.3	+13.0	+19.6 +11.8	V

Din țeară, 25 Iunie, 7 oare dimineața.

Stațiunile:	Presiun. atmosf. în mm.	Tempera- tura Celsius	Vântul direcția	țaria
Budapesta	757	+18.4	S	1
Sikmar	759	+19.0	O	2
Cluj	759	+17.0	V	1
Orșova	759	+19.5	V	3
Timisoara	757	+19.4	N	1
Arad	757	+19.0	NO	4
Paucoiva	758	+21.8	—	—

Sosiți în Sibiu.

La 27 Iunie n.

Hotel „Neurhher”. Gyöngyösy, consilier ministerial, Huber, inginer, Dobiczky, inspector, toți trei din Budapesta. Halász din Murș-Oșorheim. Horváth, comitele-suprem din Făgăraș. Szilágyi, proprietar. Recher, voiajer.

Hotel „Imperatul Romanilor”. Lendvay, pretor din Mediaș. Iacob Poponeciu, pretor. Hajda, oficial din Timișoara. Eugen Benedek, privatier. Untelj, chemic din Pola. Stefan Bogdan cu soția, din Gh.-St.-Miclăuș. Zacharias, Entremont, voiajeri. Anton Dévai, amplot.

Hotel „Meltzer”. Ioan Circa, sub-jude cercual din Dicio-Sân-Mărtin. Berta Székely din Avrig. Dna Deményi, proprietară.

Hotel „Habermann”. Folbert, cărcimar din Si-ghisoara. Görtner, pălărier din Făgăraș.

Economic.

Crescerea vitelor și produsul lor în județul Brăila și R.-Sărat. Eață un conspect preste numărul vitelor existente în aceste două județe ale României: Capetele de vite existente se divid așa:

	jud. Brăila în 1888.	jud. R.-Sărat în 1887—88
Vite cornute	83.590	88.600
Cai	30.155	36.769
Oi și capre	170.452	185.078
Rimători	27.605	18.334
Total,	311.802	328.787

Producțiunea vitelor a fost: În județul Brăila: Lapte 3,441.392 litre; un 47.866 chilogramme; brânză 499.244 chilogramme; lână 210.499 chilogramme; pîr de capră 520 chilogramme; pîr de porc 4839 chilogramme; miere 4841 chilogramme; ceară 1070 chilogramme. În județul R.-Sărat: Lapte 204,410.650 litre; unt 314.140 chilogramme; brânză 3,700.091 chilogramme; lână 222.621 chilogramme; pîr de porc 620 chilogramme; miere 50.663 chilogramme; ceară 586 chilogramme; mătășă 70 chilogramme.

Este de observat, că exploatarea moșilor de vre-o 400 ani încoace se face așa, că tot agravează soarta țeranilor cultivatori. În acest județ au fost și n'au încetat de a fi activi și păstrători. Mulți erau avuți. Unii dispuneau până de 12.000 lei noi. Astăzi au scăpătat, fără-ca activitatea și economia lor se scază și fără-ca sîmănăturile lor se fi fost bănuite de intemperii.

Proprietarii de moși și arîndașii prefer cultura intensivă și pun tot greul pe grumazii bieților țerani, care fiindcă au lipsă de pămînt și trebuințele lor sînt locale, se vîd constrînși a subscrie la tot ce cupiditățile exploataților fi place să le impună.

—

Cât se consumă în Paris? O gazetă parisană a cercetat cifrele consumațiunii din Paris în vremea aceasta, când există acolo o așa de mare poporațiune flotantă, venită cu scopul de a visita expozițiunea. Și eață cifrele pe care le dă pentru ziua de 11 Iunie cur. st. n.

Carne de măcelărie	258.816 chil.
Pasări	38.000 ”
Pesce	37.194 ”
Legumi	1,051.650 ”

Întreaceși și de 11 Iunie anul trecut se consumase:

Carne de măcelărie	209.000 chil.
Pasări	29.912 ”
Pesce	23.938 ”
Legumi	423.450 ”

—

Insolvențe. Reuniunea creditorilor din Viena anunță următoarele insolvențe: Galano de Majo, firmă de comisiuni și agenturi în Craiova. Hersch Rath în Kolomea. Anton Weisz, comerciant în Derecske. Leopold Márton, comerciant în Dobra. Armin Klein în Nyiregyháza. Frații Weisz, firmă comercială în Bichș-Ghiula. Sara Werth, comerciantă în Kolomea. Simeon Kleiszner, comerciant în Nyiregyháza. Iosif Deutsch, firmă comercială în Satorálja-Ujhely.

Piața cerealelor din portul Brăila.

Operațiune efectuate în 11 și 12 Iunie 1889.

Perdichis lui Peirano, porumb 500 hect., 6'22^{1/2} lei. Peirano lui I. Dreyffus, secară 1400 hect., 6'40 lei. Emérico lui Millas, grâu 3900 hect., 8'70 lei. Curvisiano lui Eug. Cahen, grâu 3400 hect., 9'90 lei. Matheo lui Christoforato, grâu 4500 hect., 9'50 lei. L. Dreyffus lui G. Mendl, grâu 6500 hect., 9'25 lei. Kirschen lui I. Dreyffus, grâu 1300 hect., 11'90 lei. Cațica lui Gardelli, grâu 2700 hect., 10'10 lei. M. Cohen lui Carnevalli, grâu 6000 hect., 9'17^{1/2} lei. Cambano lui Chrisoveloni, cîm-quant 3200 hect., 6'75 lei. Metacsa lui L. Mendl, porumb 1300 hect., 6'40 lei. Fulga lui L. Dreyffus, porumb 900 hect., 6'30 lei. C. Dimitriadu lui Sgardelli, porumb 1800 hect., 6'35 lei. Eug. Cahen lui Schmirer, porumb 2000 hect., 6'36 lei. Peirano lui Fechner, grâu 3300 hect., 9'05 lei. Lombardo lui Schmirer, porumb 1000 hect., 6'35 lei. Evloghio lui G. Mendl, grâu 3400 hect., 9'45 lei.

Prețul mărfurilor.

Țigul de rimători în Steinbruch. În 25 Iunie n. s'a notat: unguresci bătrâni grei 55.— cr. până 55^{1/2} cr., unguresci grei, tineri 57.— cr. până 58^{1/2} cr., de mijloc 56.— cr. până 57^{1/2} cr., ușori 54.— cr., până 55.— cr., marfă țărănească, grea — cr., până — cr., de mijloc 54.— cr., până 54^{1/2} cr., ușoară 52.— cr. până 55^{1/2} cr., românești, de Bakony, grei 53.— cr. până 55^{1/2} cr., transito, de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr., până — cr., transito sârbesci grei — cr. până — cr., transito de mijloc 54.— cr. pînă 54^{1/2} cr., transito ușori 53.— cr. până 53^{1/2} cr., ingrașăți cu ghindă — cr. până — cr. per 4^{1/2}, cumpănați dela gară.

Bursa de mărfuri din Budapestadel 25 Iunie 1889.

„Cămințe	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.
dela	până	dela	până	
Grâu				
Băntănesc, nou	—	—	—	—
Grâu dela Tisa	—	6.90	7.10	—
Grâu de Pesta	—	6.85	7.05	—
Grâu de Alba-regală	—	6.90	7.05	—
Grâu de Bácska	—	6.90	7.05	—
Unguresc de Nord	—	6.75	7.05	—
Sămînțe, vechi ori noue	Solul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	
			dela	până
Secară			70—72	5.70 5.90
Orz	Nutret de vinars		60—62	5.70 6.30
„	de bere		62—64	6.30 7.10
„	—		64—66	7.35 8.50
Ovăs			39—41	5.25 5.70
Cucuruz (porumb)	băntă de altsoin		75	4.45 4.65
„	—		73	4.70 4.75
Hrișcă			—	5.40 5.75
Grâu	de primă. de toam.	6.95	7.00	
Cucuruz	Iul. Aug.	7.23	7.25	
Ovăs	Main-lun. de primă.	4.81	4.83	
		5.30	5.41	
Produse diverse	Solul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	
			dela	până
Sem. de trif.	Lucernă ungurescă		60—	66.—
„	franceză		—	—
„	italiană		—	—
„	roșie		52—	56.—
Oleu de rap.	rafinat		36.—	38.—
Oleu de in			64.50	65.—
Slănină	dela Pesta		53.—	54.—
„	avutată		59.—	60.50
„	afumată		56.—	57.—
„			33.50	34.50
„	din Bosnia, în buți		10.25	18.50
„	din Sârbia, în saci		16.50	16.75
„	slavon, nou		16.—	16.25
„	băntănesc		—	—
„	din Ungaria		—	—
„	unguresci		—	—
„	sârbesci		—	—
„	brută		29.50	30.—
„	galbină străcurată		33.—	34.—
„	de Rosenau		118.—	120.—
„	brut		14.—	15.—
„	Drojdințe de spirt		18.—	18.—

Cursul pieței din Sibiu.

din 27 Iunie st. n. 1889.

Hârtie-monetă română	Cump.	9.36	vînd.	9.40
Lire turcesci	—	10.65	—	10.70
Imperiali	—	9.65	—	9.70
Rublie rusesci	—	1.20	—	1.22

Bursa de Budapesta

din 26 Iunie st. n. 1889.

Renta de aur ung.	6%	100.50
„ „ „	4%	94.60
„ „ hârtie „	5%	143.—
Împrumutul căilor ferate ung.		100.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung.	(1-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung.	(2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung.	(3-a emisiune)	112.75
Bonuri rurale ung.		105.—
„ „ „	cu cl. de sortare	105.—
„ „ „	bănăţene-timigene	105.—
„ „ „	cu cl. de sortare	105.—
„ „ „	transilvane	105.—
„ „ „	croato-slavone	105.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin		100.—
Împrumut cu premiu ung.		110.—
Losuri pentru regularea Tisei şi sâghehid		126.—
Renta de hârtie austriacă		83.50
„ „ argint austriacă		83.75
„ „ aur austriacă		109.—
Losurile austr. din 1860		141.—
Acţiunile băncii austro-ungare		904.—
„ „ de credit ung.		812.75
„ „ de credit austr.		801.50
Scrisuri fonciare ale instint. de cred. şi economi		—
„Albina*.		—
Argintul		—
Galbeni împărăteşti		5.64
Napoleon-d'ori.		9.46
Mărci 100 imp. germane		58.25
Londra 100 Livres sterlingi		119.25

